

İRUFAN AKTAN

Karihōmen

仮放免

Japonya'da Kürt Olmak

İletişim Yayınları 3519 • Bugünün Kitapları 295

ISBN-13: 978-975-05-3796-7

© 2025 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2025, İstanbul

EDİTÖR Ahmet İnsel

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Yusuke Suzuki

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

İRFAN AKTAN

Karihōmen

仮放免

Japonya'da Kürt Olmak

İRAN AKTAN 1981 yılında Hakkari-Yüksekova'da doğdu. 2000 yılında Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü'nde öğrenciyken *Bianet*'te ve *Express* dergisinde gazetecliğe başladı. Ankara Üniversitesi Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı'nda yüksek lisans okudu. 2005 yılında *Nazê/Bir 'Göçüş' Öyküsü* (İletişim Yayınları), 2006 yılında *Zehir ve Panzehir: Kürt Sorunu* (Dipnot Yayınları) isimli kitapları yayımlandı. *BirGün* gazetesi, *Nokta*, *Yeni Aktüel*, *Newsweek-Türkiye* dergilerinde çalıştı, *Birikim* dergisi, *Radikal* gazetesi ve *zete.com*'da yazılar yazdı. 2010'da *Express*'te yer alan bir yazısındaki alıntı nedeniyle hapis cezasına çarptırıldı. Aynı yıl Türkiye Gazeteciler Cemiyeti tarafından yılın Basın Özgürlüğü Ödülü'ne layık görüldü. Bir süre İMC TV'nin Ankara Temsilciliği'ni yürüttü. 1990'lı yıllarda Kürtlerin yaşadığı zulmü konu alan "Büka Baranê" belgeselinin senaryosunu yazdı. 2016-2021 yılları arasında *Gazete Duvar*'da çalıştı. Avrupa Basın Ödülü komitesi, 2022 yılında *Express*'te yayımlanan ve Suriyeli mültecileri konu alan "Kazığı Oynatmak" başlıklı haberini finale kalan beş araştırmadan biri olarak seçti. 2022 yılında Kyoto Üniversitesi'nde, 2024 yılında da Waseda Üniversitesi'nde misafir araştırmacı olarak gittiği Japonya'da ülkenin göç politikası, göçmen karşıtı nefret söylemi ve Japonya'da yaşayan Kürtler üzerine araştırma yaptı. Halen *Artı Gerçek*'te yazıyor.

Ji bo Robin...

İÇİNDEKİLER

1	Japonlar Bizi Seviyor mu?	9
2	Japonya'ya Gitmeden	19
3	Mahkanlar	25
4	Üç Mehmet'in Hikâyesi	49
5	Warabistan	65
6	Japon Askısı: <i>Karihōmen</i> 仮放免	75
7	Türk-Japon Dostluğunun Tarihi ve Japonya'nın Kürt sorunu	115
8	Türkiye'nin Kürt Sorununu Japonya'ya Taşması	143
9	Japonya'da "Ceza Sömürgesi" ve Kürtlere Karşı "戦"	155
10	Irkçı Şiddetin Kürtler Üzerindeki Etkisi	193
11	Üç Kız Kardeşin Hikâyesi	215
12	Japon Mucizesinin Sonu ve Mezalim	229

13	Shinzo Abe'nin Mirası ve Netto-Uyo'daki Hikikomorilerin Gazabı	241
14	Japon Hijyenizmi	267
15	Bir Zamanlar Japonlar da Mülteciydi	307
16	Üç Müzisyenin Hikâyesi	331
17	Harry Potter Kılıcı - Sonuç ve Teşekkür	345

Japonlar Bizi Seviyor mu?

Do you like Japanese people?

Salomon-san bizi Osaka Körfezi'ndeki İzumisaono şehrinde, deniz içine kurulu Kansai Havalimanı'nın dıŐ kapısında karŐıladıĐında gün boyunca devam eden Şiddetli yağmur kısa bir istirahata çekilmiŐti. 14 Nisan 2022 akŐamı yolcu çıkıŐ kapısı uzak bir taŐra otelininki kadar seyrek açılıp kapanıyor, Koronavirüs salgını nedeniyle Eylül 2020'den beri, Türkiye dahil, 159 ülkeye kapılarını kapatmıŐ olan Japonya'ya 2 yıl aradan sonra nihayet giriŐ yapabilen yolcular havalimanında saatlerce süren uzun ve bunaltıcı bir Covid-19 prosedürünü aŐtıktan sonra, derin soluklar alarak teker teker dıŐarı çıka-biliyordu.

Uçaktan inen tüm yolcuları potansiyel virüs taŐıyıcısı olarak gören görevlilerin nazik baskısı altında iŐaret çizgilerini takip edip, tek duraklı bir tramvay seyahatiyle deniz ortasındaki limandan ayrılıp havalimanının ana binasına ulaŐtıktan sonra, bitmek bilmeyen bir süre boyunca, virüs testinin haricinde not defterime yazamadığım kadar fazla ve anlamsız iŐlemden geçtik. Beş-altı metrelik mesafelerle dizilmiŐ ve önümüzde saygıyla eğilirken elleriyle nazikçe direktifler vermekten geri durmayan memurlar eŐliĐinde vardığımız pasaport kabinindeki memurun "Ooo, are you a professor? Welcome to

Japan!” sözleri, onca bürokratik işlemde sonra iyice büzüşmüş göğsüme bir çuval dolusu oksijen saldı. Zaten kıt olan İngilizcemle pasaport polisine “Hayır, aslında ben gazeteci-yim, ama Kyoto Üniversitesi İnsan ve Çevre Çalışmaları Enstitüsü’nden Prof. Mari Oka beni Vatan Projesi kapsamında Japonya’da yaşayan Kürtlerle ilgili araştırma yapmak üzere misafir araştırmacı olarak davet etti, o yüzden vızemde ‘Associate professor’ yazıyor,” demeye yetmeyeceği için, “Yes, that’s right,” cevabı vermekle yetindim.

Havalimanından çıktığımızda bizi Kyoto’da 3 gün Koronavirüs karantinasında kalacağımız çiftçi ve bar işletmecisi Daisuke-san’ın şehrin kuzeyindeki Kurama-yama dağlarından inen Kamagowa ve Takanogawa ırmaklarının buluştuğu Tanaka bölgesindeki misafirhanesine götürecek treni kaçırmamış olsaydık, mecburen bindiğimiz 1980’lerden kalma minibüste, çaprazımda oturan Japon genciyle diyalog kurma fırsatım hiç-bir zaman olmayacaktı.

Kafamdaki Japonya imajıyla pek örtüşmeyen bu eski model minibüste, arkamızda oturan yaşlı çiftin meraklı bakışları daha yoğun olmasına rağmen, nereden geldiğimi sorma cesaretini gösteren kişi çaprazımda oturan 20’li yaşlarındaki bu genç oldu.

- *Where are you from?*
– Turkey... But I’m Kurdish.
- *In Africa?*
– No, no! Do you have Google Maps?

Google Maps aplikasyonunu açıp bana uzattığı telefonundan, geldiğim yerin konumunu gösterdiğim genç, Türkiye’nin Japonya’dan uzaklığına dair şaşkınlığını Japonlara has seslerle gösterdikten sonra, meraklı bir bakış fırlatarak beni şaşırtan şu soruyu sordu:

- *Do you like Japanese?*

İtiraf etmek gerekirse sorusunu sorarken kullandığı kelimenin “Japanese” mi yoksa “Nihonjin” mi olduğunu hatırlamıyo-

"Köprüde Karşılaşan İnsanlar." 1830'larda çizilmiş bu resimde Japonya'nın güneyinde, Tōkaidō Yolu üzerindeki Kakegawa istasyonunda bulunan köprüden geçen insanlar görülüyor (Kaynak: ABD Kongre Kütüphanesi Baskılar ve Fotoğraflar Bölümü, Washington).

rum, ama bu ayırımın da önemli olduğunu sonradan öğrenecektim. Belki ilkin "Nihonjin" dedi, anlamadığımı görünce de "Japanese" diye düzeltti.¹

Kara bulutlarla kaplı "güneş ülkesine" bir kez daha bardaktan boşanırcasına yağan şiddetli yağmur, içinden geçtiğimiz Osaka şehrini görünmez kılsa da, İstanbul'dan Dubai'ye, oradan da Kansai'ye uzanan neredeyse 20 saatlik yolculukta iyice yorulmuş yol arkadaşım, Kürt müzisyen Serdar Canan, ara sıra buğulu camı silip nasıl bir yerde olduğumuza dair merakını gidermeye çalışıyordu.

Bu arada arkamdaki yaşlı çift, nereli olduğumu soran gence "Turkey" dediğimi duyunca heyecanlanmıştı. 70'li yaşlardaki ihtiyar İstanbul'dan Kars'a trenle gittiğini benimki kadar kırık bir İngilizceyle anlattıktan sonra, delikanlıya Japonca bir şeyler söyledi. Aralarında bir şeyler konuşup karşılıklı olarak birbirlerini onayladıktan sonra gözleri yine bana döndü.

Japon delikanlının "Japonları seviyor musun?" sorusunu

1 "Ni" gün-güneş, "hon" ise "kaynak", "köken", dolayısıyla Nihon (日本) kelimesi, "güneşin doğduğu yer" anlamına geliyor.

“elbette” diyerek yanıtlarken, aynı zamanda zihnimde daha kapsamlı bir yanıt oluşturmaya çalışıyordum.

Sahi, Japonları seviyor muydum?

Aslında hayatı boyunca sevilmeme-çatışmasının ortasında yaşamış bir Kürt olarak Türkiye’de de bu soruya “elbette” demekle hiç tereddüt etmezdim. Sadece Japonları değil, herhangi bir halkı bir bütün olarak sevmemek ancak nefretle, sevgisizlikle, tarihsel deneyimlerden beslenmiş bir korkaklıkla, toplumsal-siyasal birliği sağlamak üzere yapay düşmanlara muhtaç zehirli bir ideolojik bakışla veya basmakalıp yargılara hapsolmuş bir cehaletle söz konusu olabilirdi.

Öte yandan, Kansai Havalimanı’ndan hareket eden minibüse binene kadarki hayatımda sadece bir Japon’la oturup sohbet etmişim! Eğer sevgi temasla oluşuyorsa, benim Japonlarla temasım bundan ibaretti!

Yıllar önce (2015 veya 2016 yılı olmalı) Japonya’nın İstanbul Konsolosluluğu’nda çalışan, çok iyi Türkçe bilen Makiko-san, pek çok yabancı diplomat gibi telefon edip Kürt sorunu hakkında bazı sorular sormak istediğini söyleyerek görüşmek istemiş, Cihangir’deki Kaktüs Kafe’de birkaç saat sohbet etmiştik. Doğrusu Japon diplomatın Kürt sorununu merak ediyor olması beni bir hayli meraklandırmıştı. Ama bu merakımı ancak yıllar sonra Japonya’ya gittiğimde giderebilecektim.

Makiko “diplomatik” nezaketiyle, karşısındakinin söylediği her cümleye büyük değer veriyor gibi görünen ilgisiyle beni epey etkilemişti. Bununla birlikte kendisine Türkiye’deki Kürt meselesinin tarihsel arka planını uzun uzadıya anlattığım halde Makiko bir diplomattan beklendiği üzere bana Japonya’daki Kürt sorunundan, hatta Japonya’daki Kürt varlığından bile söz etmemişti!

Peki şimdi, minibüsteki gencin “Japonları seviyor musun?” sorusuna, o âna kadar sohbet ettiğim tek Japon olan Makiko üzerinden yanıt verebilir miydim?

Eğer böyle bir indirgemecilik doğru olsaydı kestirme yolu tercih ederek “Japonlar karşısındakine değer verdiğini hissettiren, onu dinleyen, ama kendileri ve ülkeleri hakkında epey

ketum davranan insanlar,” derdim. Oysa bir veya birkaç birey, hatta grup davranışı üzerinden bir halka dair genelleme yapmanın, devasa bir kitleyi yeknesak, homojen bir varlık olarak görmenin dünyayı düz tepsiymiş gibi kabul etmekten farkı yok. Hayatım boyunca kendi halkına dair basmakalıp yargılarla, ezberlerle, nefret söylemiyle mücadele etmiş bir gazeteci olarak Japonlarla ilgili genel bir yargıda bulunma tuzağına daha ilk günden düşmeye hiç niyetim yoktu.

Aslında 25 yıl önce bana Japonları sorsalar, aklıma ilk gelecek olan, 2012 yılında, 100 küsur yaşındayken kaybettiğimiz babaannemin² çocukluğumuzda sürekli tekrarlayıp durduğu masal olurdu. Hatırladığım kadarıyla hikâye şöyleydi: “İhtiyar adamın kıtlık-kıran zamanlarında doğan oğlu büyüüp evlenmiş, zamanla çocukları olmuş ve hanenin nüfusu artmış. Ama eve giren ekmek ancak çocukların karnını doyurmaya yetiyormuş. Oğlanın ihtiyar babası artık yuvayı bu yeni aileye bırakıp öte dünyaya göç etmesi gerektiğinin farkında, ama bir türlü ölemiyormuş. Bir gün oğlunu çağırıp, ‘Beni bir sepete koy ve köyün arkasındaki yüksek dağın tepesine götür, artık benim zamanım geldi,’ demiş. Oğlan ilk başlarda direnmiş, ama bir süre sonra mecburen babasının sözünü dinlemek zorunda kalmış. Köyün arkasındaki yüksek dağın tepesine çıkarıp kurdukuşa yem olarak bıraktığı babası, oğlunun arkasından seslenmiş: ‘Sakın beni buraya bıraktın diye üzülme. Çünkü ben de babamı buraya getirmiştım. Gün gelecek ve oğlun da seni buraya getirip bırakacak. Hayat bir devran ve alnımızda bu yazıyor. Birileri gelirken birileri gitmek zorunda.’”

Bu masalı anlattığımda bizler de ağır bir yoksullukla baş etmeye çalıştığımız için, babaannemin bize, kendisiyle ilgili bir mesaj vermek istediğini düşünerek irkildiğimi hatırlıyorum.

Yıllar sonra, 1999’da gazetecilik okumak üzere Ankara’da üniversiteye giderken Japon yönetmen Imamura Shohei’nin, 19. yüzyılda Japonya’nın bir dağ köyünde geçen ve konusu “babayı-anneyi ıssızlığa terk etme” olarak özetlenebilecek *Ubasu-*

2 Babaannemin hayat hikâyesi için bkz. İrfan Aktan, *Nazê - Bir ‘Göçüş’ Öyküsü*, İletişim Yayınları, 2005.

teyama (姥捨了) denen halk efsanesini konu alan “Narayama Türküsü” filmi izlediğimde, Hakkâri'nin bir Kürt köyündeki babaannemin anlattığı masalla Japonya'daki halk efsanesinin benzerliği beni çarpmıştı. Ortada coğrafi ve kültürel herhangi bir münasebetin olmadığı yıllarda babaannemin *Ubasuteyama* efsanesine dair bu “masalı” nereden, nasıl öğrendiği bir muamma, ama şimdiden baktığımda bu efsanenin, kıtlığın pençesindeki sefil köylülerin bir mecburiyeti olduğunu ve dünyanın her yerindeki açların aklına gelebileceğini düşünüyorum. İnsanların yüzleşemediği veya değiştiremediği acıları efsanelere dökecek yumuşatması ise ayrı bir bahsin konusu.

Öte yandan, sırf bu efsane bile Japonlarla aramızda bir bağ kurmama, minibüsteki gence “Japonları seviyorum,” dememe yeterdi.

Demek ki bir zamanlar onlar da bizim gibi yoksulluğun, açlığın pençesine düşmüştü. Demek ki onların geçmişle bizim bugünümüz arasında en azından sınıfsal benzerlikler olmuştu. Demek ki halk efsaneleri, söylenceleri, gelenekleri tıpkı hava veya bulut gibi ulus-devlet sınırlarını, dağları, çölleri, denizleri, okyanusları aşır birbirine karışabiliyor, farklı halkları benzer trajedilerde buluşturabiliyordu.

Çocukluğumun “Japon Pasajları” da daha küçük yaşlarda Japonya ve Japonlar hakkında olumlu hisler beslememi sağlamıştı. Türkiye’de sadece Kürt şehirlerinde, örneğin Diyarbakır, Van, Urfa, Şırnak, Batman, Hakkâri ve bazı ilçelerinde teknolojik aletlerin satıldığı “Japon Pasajları” var. (Türkiye’nin batısındakiler ise “Japon Pazarı”dır.) Köyden gelip akrabalarımın evinde kaldığım ortaokul ve lise yıllarındaki çetin kış günlerinde okuldan çıkıp eve dönerken zaman zaman Yüksekova’daki Japon Pasajı’na uğrar, vitrinlerdeki “son teknoloji” satılara, radyolara bakar, ıslak ayaklarımı pasajda biraz ısıttıktan sonra yoluma devam ederdim. Hiçbir şey satın alamayacağım halde kış mevsimi boyunca her gün Japon Pasajı’na uğramamın tek nedeni, Yüksekova’nın çetin kış koşullarında hiçbir zaman su geçirmeyen, kışlık bir ayakkabı sahibi olamayışımıdım yani.

Köyümüze elektriğin henüz gelmediği 1980'li yılların sonunda ise, Türkiye'deki savaş ortamında devlet propagandası dışında yayın yapmayan televizyon kanalına alternatif olan tek iletişim aracımız, "zengin" komşularımızın Japon Pasajı'ndan aldığı Sony marka radyolardı. Böylece belli saatlerde Kürtçe yayın da yapan Erivan Radyosu'na ulaşır, Türkiye'de yasak olan Kürtçe müziği dinleyebiliyor, her akşam saat 18.00'de BBC Türkçe Radyosu sayesinde Kürdistan'daki savaşın olduğu boyutlardan haberdar olabiliyorduk. O yıllarda dinlediğimiz BBC Türkçe haber bülteninin sonradan gazeteci olmamda reddedemeyeceğim bir etkisinin de olduğunu düşünüyorum.

1990'lı yılların başında Türkiye'nin Irak ve İran sınırında bulunan Kürt şehri Hakkâri'deki köyümüze elektriğin bağlanmasıyla ilk kez gelen televizyonla rekabet halinde olan babam, torunları sıkılıp ekran başına koşmasını diye kısa hikâyelerini ballandıra ballandıra anlatır, sözü uzattıkça uzatır ve böylece dinleyicilerini ekrandan uzak, kendisine yakın tutmaya çalışırdı. Fakat o ekranda çocuklar için Japon çizgi filmi "Kaptan Tsubasa" ve yetişkinler için "Samurayın İntikamı" dizisi dönüyordu. Gerçi Tsubasa'nın takımından ziyade kendi başarısına ve kişisel hırsına kapılması, *Samuray* Tsukinosuke'nin akıl almaz ihanetlere uğraması bizi biraz şaşırtıyordu, ama yine de o zamanlar TV ekranlarına yansıyan film, dizi veya haber bültenlerindeki Japonlar iyi, dolayısıyla başarılı insanlardı. Yani bize göre Japonların başarısı iyi olmalarından kaynaklanıyordu!

Bu imaja göre dövüş sanatlarının ustası oldukları halde bu güçlerini "iyilik için" kullanan, teknolojik buluşlarıyla dünyanın dönüş hızını artıran, fakat buna rağmen başarılarıyla övünmeyen *cool* ve ketum bir halktı Japonlar.

Bildiğimiz kadarıyla Japonlar bir hata yaptıklarında başkalarını suçlamak yerine kendi kendilerini yargılayan, onurlarından ödün vermeyen, otoritenin veya başkalarının yargılamasına fırsat tanımadan kendi cezalarını kendileri kesen, *harakiri*, daha doğrusu *seppuku* yapan, işlerini dürüstlikle icra edip her alanda başarılı olan, çalışkan, özverili, karşılarında

kilerle eşit bir ilişki kuran ve sürekli öne eğilip saygılarını ifade eden insanlardı.

Öyle ki, çocukluğumuzda Japonya'da hiç hapishane olmadığını düşündüğümü hatırlıyorum. Hapishane neden olsundu ki! Japonlar zaten suç işlemiyor, işlediklerinde de kendi cezalarını kendileri kesiyordu! Türkiye'deki paramiliter grupların bir benzeri olduğunu bilmediğimiz için, bize göre Ninjaların ki de hep haklı bir savaştı! *Samuraylar* ise onurlarından, asaletlerinden ödün vermeyen, Meiji Restorasyonu'yla birlikte haksızlığa uğramış "adil" savaşçılardı.

Türkiye'de yeni bir anti-Kürt dalganının zirvede olduğu 1999 yılında Ankara'ya gazetecilik okumaya gittiğimde beni o militarist atmosferden uzaklaştıran "tehlikeli" Kürt müziklerini Japon icadı *walkman* sayesinde dinleyerek Kızılay sokaklarında "özgürce" dolaşabiliyordum. Japonlar sanki hayatımızı kolaylaştırmak üzere yeryüzüne gelmiş, hep veren, ama hiç almayan bir halktı!

Gerçi üniversite yıllarımda izlediğim bazı Japon korku filmlerindeki karanlık, vahşet sahneleri, karakterlerin yalnızlığı ve içlerinde taşıdıkları sınır tanımaz kötülük kafamda bazı soru işaretleri yaratmıştı, ama yine de çocukluğumun Japon imajına sadık kalmayı tercih etmiştim. Hatta 20'li yaşların başındayken beraber bir Japon korku filmi izlediğimiz arkadaşşıma "Japonlar kötülüğü bilmedikleri için çektikleri kötülük filmleri de gerçeküstü oluyor," diyerek ukalalık bile etmiştim.

O zamanlar tanımadığım bütün insanları veya toplumları önce "mutlak iyi" olarak kabul ediyor, sonra okuduklarıma, deneyimlerime göre puanlarını düşürüyordum. Hiç bilmediğim Japon toplumuna peşinen verdiğim puanlar ise hiç düşmüyordu! Ayrıca Kansai Havalimanı'na inmeden bir hafta kadar önce konuştuğum Japonya'daki bir Kürt genci "Japonlar o kadar nazik insanlar ki, markette yanından geçerken taşıdığı poşetin sesinin bile seni rahatsız ettiğini düşünüp defalarca özür diliyorlar," demişti.

Evet, Japonya'nın 1900'lerin başından itibaren Kore'de, 1930'larda Mançurya'da, Nanjing'de yaptıklarına, bize hep

onurlu kahramanlar olarak sunulan *Samuray*ların Meiji öncesi dönemde toprak ağalarının (*Daimyō*) ayrıcalıklı muhafızları, Ninjaların ise paralı istihbarat elemanı, suikastçı, milliyetçi militanlar olduğuna dair bir şeyler okumuştum. Ama o zamanki düşünceme göre tüm bunları yapanlar Japon halkı değil, onların kötü iktidar sahipleri olmalıydı. O yaşlarımda Japonların imparatorlarının tanrının gözyaşlarından doğduğuna veya Güneş Tanrıçası Amaterasu'nun torunu Tenno'nun Japon İmparatorluğu'nun kurucusu olduğuna dair inançlarıyla, Tanrı'nın yeryüzündeki yansıması gibi görülen imparatora tapıp tapmamalarıyla, geçmişteki Tokugawa dönemindeki kast sistemiyle, Meiji Restorasyonu sonrasında yükselen militarizmle ilgilenen durumda değildim. Kaldı ki, o zamanlar bunlara cevabım hazır: "Pek çok toplum baskıcı imparatorların, diktatörlerin, tiranların emirlerine istemedikleri halde itaat edip pek çok suça bulaşmış olabilirler, ama bu onları kötü yapmaz."

Öte yandan, Türkiye'de siyasi ve iktisadi baskı altında yaşayan Kürtlerin ufak bir grubunun özgürlüğü, mutluluğu Japonya'da bulduklarına, kendilerine burada küçük bir "vatan" kurduklarına, Japonların, ülkelerine sığınan Kürtler kendilerini iyi hissetsin diye yaşadıkları Warabi şehrine "Warabistan" dediklerine dair o âna kadarki yanlış bilgim, minibüsteki genç "Japonları seviyor musun?" sorusuna "Elbette," dememin önündeki tüm engelleri kaldırmaya yetiyordu.

Fakat çaprazımda oturan delikanlı bu yanıttımdan sonra zihnimi epey meşgul edecek bir başka soruyu hemen yapıştırmıştı:

- *So, do you like Korean and Chinese?*

Bu soru, ilkinden çok daha kafa karıştırıcıydı. Yanımdaki delikanlı neden bu soruyu sormuştu? Dahası, bu masum bir soru muydu? Yani delikanlı genel olarak "Uzak Asya" halklarına dair hissiyatımı mı, yoksa Japonların "hasımlarına" veya "rakiplerine" hangi nazardan baktığımı mı merak ediyordu?

Yabancılar tarafından nasıl algılandığını merak etmek de, sevilmeyi istemek de benim açımdan gayet anlaşılır, insani bir

hissiyat. Fakat itiraf etmek gerekirse minibüsteki gencin Japonları sevdiğime dair yanıtla yetinmemesi, belki de sevgimi test etmek için Korelilere ve Çinlilere dair duygularım hakkındaki ikinci soruyu sorması, Japonya'daki ilk dakikalarımnda, saf suya dökülmüş bir damla mürekkep gibiydi.

İkinci soruya da “Elbette; neden Korelileri ve Çinlileri sevmeyeyim ki!” diye yanıt verdikten sonra, daha da şiddetlenen yağmurun sesine ve Osaka'nın ışıklarına yüzümü döndüm.

Fakat sonraki dört aylık Japonya seyahatim boyunca minibüsteki bu kısa diyalog, yahut “sorgu”, zihnimde dolanıp durdu. Kyoto, Tokyo, Warabi, Kawaguchi, Osaka, Hiroşima, Nagasaki, Okinawa sokaklarında dolaşırken yüzlerce kez kendimi, zihnimde dönen şu soruyu sorarken yakaladım: “Peki Japonlar bizi seviyor mu?”

Ağustos 2022'de Türkiye'ye döndükten kısa bir sonra, ileriki sayfalarda anlatacağım üzere, 2021 yılında başlayıp sönümlenmiş olan Japonya'nın Göç Yasası'nda değişiklik tartışmaları tekrar alevlendi ve bu tartışmalara eşlik eden korkunç bir anti-Kürt, ırkçı operasyon Japonya'nın gündemine oturdu, ardından da Türkiye'de yankılandı. 26 Şubat 2024'te bu sefer bir aylığına tekrar Japonya'ya gittiğimde kafamda onlarca soru değil, yüzlerce cevap vardı.